

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2020-09-16
Stockholm

Mål nr
M 8649-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-07-12 i mål nr M 1433-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Miljönämnden i Helsingborgs stad

Motpart H.A.

SAKEN

Miljösanktionsavgift

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljönämnden i Helsingborgs stads beslut den 5 mars 2019, dnr 2019-509, om miljösanktionsavgift på 5 000 kr.

Dok.Id 1609072

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BAKGRUND

Miljönämnden i Helsingborgs stad genomförde tillsammans med andra myndigheter oanmälda inspektioner i två lokaler i Helsingborg den 8 februari 2019. Inspektionen inleddes på Södergatan 73 och fortsatte sedan på Nedre Långvinkelsgatan 61. Vid båda inspektionerna deltog två inspektörer från nämnden samt H.A.. Dryckesbehållare som inte ingår i ett godkänt retursystem påträffades och nämnden bedömde att dessa salufördes eller överläts i lokalerna. Efter inspektionerna beslutade nämnden att ta ut miljöstraffavgift av H.A. överklagade besluten till mark- och miljödomstolen, som upphävde besluten. Nu har nämnden överklagat dessa beslut till Mark- och miljööverdomstolen. I detta mål handläggs den påstådda överträdelsen på Nedre Långvinkelsgatan 61 och i domstolens mål nr M 8650-19 handläggs den påstådda överträdelsen på Södergatan 73. Dom meddelas i båda målen idag.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljönämnden i Helsingborgs stad har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska fastställa nämndens beslut om miljöstraffavgift på 5 000 kr.

H.A. har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har vidhållit det den anfört tidigare och i huvudsak lagt till följande:

Nämnden upprättade inte någon särskild inspektionsrapport utan valde att detaljerat beskriva inspektionen i beslutet om miljöstraffavgift. Innan beslutet meddelades kommunicerades ett förslag till beslut med H.A.. Vid inspektionen deltog H.A. personligen och en inspektionsrapport skulle enbart utgöra ett protokoll med uppgifter han redan kände till samt göra handläggningen långsammare. Det tillkom inga uppgifter efter inspektionen som behövde dokumenteras, utan direkt efter

nämndens genomgång av uppgifterna från inspektionen stod det klart att en överträdelse ägt rum.

H.A. har varken i samband med inspektionen, kommunikeringen eller till mark- och miljödomstolen invänt mot att det fanns dryckesbehållare som inte ingick i ett godkänt retursystem eller det antal som nämnden noterade. Kylen med dryckesförpackningar var påslagen vid inspektionen och lokalen bar spår av att den användes, såsom askkoppar med cigarettfimpar, behållare med färsk vattenpipstobak och förkolnade rester från vattenpipsrökning. Det finns fotografier från inspektionen och ett urval av dessa har getts in till Mark- och miljööverdomstolen, samt ett utdrag av hyreskontrakt som visar att H.A. hyrde lokalen vid det aktuella tillfället. Ett fotografi visar en skylt som var uppsatt på ytterdörren till lokalen vid inspektionstillfället. Av skylten framgår att man är välkommen till lokalen och att det serveras drycker mot kostnad. Det står inget på skylten om krav på medlemskap eller att det är frågan om ett slutet sällskap. H.A.s mobilnummer finns på skylten. Nämnden har även dokumenterat att dryckeskylen var påslagen.

H.A. är den fysiska person som var ansvarig i lokalen på Nedre Långvinkelsgatan 61 vid datumet för den aktuella överträdelsen, oavsett vilken av de två föreningarna som drev verksamhet i lokalen vid detta datum. Nämnden anser att H.A. har haft det faktiska och rättsliga inflytandet över verksamheten på platsen, eftersom det är han som var, och är, skaparen av föreningarna och utövaren för verksamheten i lokalerna.

Nämnden har riktat sitt beslut om miljöstraffavgift till H.A. personligen, varför skatteuppgifter för föreningen Friends är irrelevanta i detta ärende.

I målet angående Södergatan 73 anför H.A. att det finns en lapp med förteckning av drycker och personer på en kyl. Denna ska visa vem som äger respektive dryck. Kylskåpet är lokaliserat på Nedre Långvinkelsgatan 61, och är alltså istället föremål för prövningen i detta mål. H.A.s förväxling av de två lokalerna visar på hans engagemang i båda verksamheterna. Det är korrekt att det på denna kyl fanns uppsatt en lapp med personnamn och antal drycker per person. Lappen

har noterats av miljöförvaltningen vid mer än ett inspektionstillfälle. Lappen med uppgift om antal drycker per person har vid inspektionerna varit oförändrad, medan antal och sorter av drycker i kylan har varierat. Antalet drycker på lappen och i kylan har aldrig stämt. H.A. har i detta mål hänvisat till föreningen Friends, och i ett samtida pågående tillsynsärende hänvisat till föreningen Vattenpipa. Återigen är den gemensamma nämnaren H.A. som person.

H.A. har vidhållit det han anfört tidigare och i huvudsak lagt till följande:

Lokalen var stängd under nämndens besök och ingen verksamhet bedrevs i lokalen. Föreningen Friends var ansvarig för lokalen den 8 februari 2019 och det finns inga bevis för att föreningen eller han själv säljer drycker eller mat i lokalen. Skylten som fanns på lokalen har nämnden tolkat fel. Den är skriven på arabiska och var en inbjudan till arabiska tjejer. Det var ett slutet sällskap och det finns inga bevis för att denna inbjudan innebar att något såldes. Han använder bara lokalen kanske två gånger i månaden som festlokal med sin familj. De lämnar dryckerna i lokalen, men ingenting säljs.

Lappen som fanns på kyldörren visar vilka drycker som tillhör vilka personer och det betyder att dryckerna inte är till salu. Antalen kan ändras från vecka till vecka för att medlemmar kan dricka eller lägga till antalet som finns i kylan men dessa är för privat bruk i alla fall. Lokalen är ett privat ställe som inte är öppet för allmänheten.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om det har funnits förutsättningar för nämnden att ålägga H.A. den beslutade miljöstraffavgiften.

Utgångspunkter för bedömningen

En miljöstraffavgift har en straffrättslig karaktär och allmänna straffrättsliga principer bör därför gälla i fråga om vem som har bevisbördan för att en överträdelse har ägt rum (se bl.a. rättsfallet MÖD 2015:34). Detta innebär att det är tillsynsmyndighetens sak att bemöta och där det är möjligt motbevisa de invändningar som

verksamhetsutövaren reser i syfte att undgå ansvar. I fråga om beviskravet har Mark- och miljööverdomstolen i flera avgöranden angett att tillsynsmyndigheten ska visa att det har funnits förutsättningar att besluta om miljöstraffavgift (se bl.a. rättsfallet MÖD 2003:34).

Antalet omärkta dryckesbehållare på Nedre Långvinkelsgatan 61

Det framgår av handlingarna i målet att nämnden vid sin inspektion i lokalen på Nedre Långvinkelsgatan 61 påträffade 315 stycken dryckesbehållare med konsumtionsfärdig dryck som nämnden bedömt inte ingått i ett godkänt retursystem i enlighet med 8 § förordningen (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar. Fotografier av några av dryckesbehållarna visar att dessa inte är märkta med uppgift om att de ingår i ett sådant godkänt retursystem. Två inspektörer från nämnden var närvarande vid inspektionen, liksom H.A.. Mark- och miljööverdomstolen har ingen anledning att ifrågasätta att inspektörerna uppgett antalet omärkta dryckesförpackningar rätt. H.A. har inte heller invänt mot att de påträffade dryckesbehållarna inte ingår i ett godkänt retursystem, eller att dessa är omärkta. Det står således klart genom underlaget i målet att de 315 dryckesbehållare med konsumtionsfärdig dryck som påträffats i lokalen på Nedre Långvinkelsgatan 61 inte ingår i ett godkänt retursystem eller är märkta med uppgifter om detta.

Försäljning av dryckesbehållare

Frågan i målet är därmed om H.A. yrkesmässigt har överlåtit eller salufört dryckesbehållarna i strid med 10 § förordningen om retursystem för plastflaskor och metallburkar.

H.A. har uppgett att ingen verksamhet eller försäljning bedrivs i lokalen. Av bilderna och uppgifterna från nämndens inspektion framgår emellertid att lokalen bär spår av att den används. Vid inspektion noterades också en skylt uppsatt på ytterdörren där det framgår att det i lokalen serveras drycker mot betalning. På skylten angavs H.A.s telefonnummer. Den lista som av nämnden noterats på kylan i lokalen, och som H.A. hänvisat till i Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 8650- 19, har enligt nämndens uppgifter inte förändrats vid de olika inspektionstillfällena till skillnad från dryckerna i kylan och listan har aldrig stämt överens med dryckerna i

kylen. Nämnden har inkommit med bilder på listan och på kylen från olika inspektionstillfällen vilket stödjer nämndens uppgifter. Det har i målet inte heller framkommit någon annan omständighet som stödjer påståendet att de påträffade dryckerna är föreningsmedlemmars privata egendom.

Av det beslut om skönstaxering från Skatteverket som nämnden hänvisat till framgår vidare att inspektörer från Skatteverket under sitt besök i lokalen under 2018 kunnat beställa dryck mot betalning och att det då funnits en meny med prisuppgift för läsk.

Av en sammantagen bedömning av ovan angivna omständigheter samt då det inte framkommit någon annan sannolik förklaring till det stora antalet påträffade dryckesförpackningar i lokalen är det enligt Mark- och miljööverdomstolen klarlagt att dessa varit avsedda för försäljning. Vad H.A. i övrigt har anfört medför ingen annan bedömning.

Rätt adressat

H.A. har uppgett att det är föreningen Friends som är ansvarig för verksamheten i lokalen. Annat har emellertid inte framkommit i målet än att H.A. har startat föreningen och är dess företrädare. Vidare gör Mark- och miljööverdomstolen bedömningen att de omständigheter som nämnden har åberopat i målet, bl.a. hyresavtalet, reklamskylten på ytterdörren med H.A.s telefonnummer och historiken såvitt avser verksamheten i lokalen, sammantaget visar att H.A. är att anse som verksamhetsutövare för den verksamhet som bedrivs i lokalen, inklusive försäljning av drycker. Det är således visat att han är rätt adressat för föreläggandet.

Jämkning

Det har inte framkommit några omständigheter som enligt 30 kap. 2 § andra stycket miljöbalken kan utgöra skäl att underlåta att ta ut en miljöstraffavgift. Det saknas vidare grund att jämka miljöstraffavgiften till ett lägre belopp.

Avgiftens storlek

För en överträdelse som avser fler än 100 flaskor eller burkar men inte fler än 1 000 flaskor eller burkar ska en avgift betalas med 5 000 kr, se 11 kap. 12 § punkten 2

förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter. Nämndens beslut att påföra H.A. en miljöstraffavgift om 5 000 kr är därmed riktigt.

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom ska nämndens beslut om straffavgift fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Karin Wistrand, tekniska rådet Mikael Schultz samt hovrättsråden Christina Ericson, referent, och Ulf Wickström.

Föredraganden har varit Julia Nyberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-07-12
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1433-19

PARTER

Klagande

H.A.

Motpart

Miljönämnden i Helsingborgs stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljönämnden i Helsingborgs stads beslut den 5 mars 2019 i ärende nr 2019-509, se bilaga 1

SAKEN

Miljösanktionsavgift

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller överklagandet och upphäver Miljönämnden i Helsingborgs stads beslut.

BAKGRUND

Den 1 mars 2019 beslutade Miljönämnden i Helsingborg (nämnden) att ålägga H.A. med enskild firma (741110-2697) med verksamhet på Nedre Långvinkelsgatan 61 i Helsingborg, en miljöstraffavgift på 5 000 kronor.

H.A. har nu överklagat nämndens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

H.A. har yrkat att han inte ska åläggas någon miljöstraffavgift. Till stöd för sitt yrkande har han anfört bland annat följande.

Lokalen på Nedre Långvinkelsgatan 61 är stängd och ingen verksamhet finns där. Ett ventilationsföretag har arbetat i lokalen. När nämnden kom till lokalen på besök var den stängd och inga människor hade varit där. Det säljs inget i lokalen och han har inte mottagit någon betalning via Swish till sitt mobilnummer sen fem månader tillbaka. Skatteverket har fattat ett beslut gällande skönsbeskattning av hans verksamhet, vilket är överklagat. Lokalen öppnar igen i oktober 2019.

Nämnden har motsatt sig bifall till överklagandet och har anfört bland annat följande.

Nämnden vidhåller att H.A. är rätt adressat för nämndens beslut om miljöstraffavgift. Nämnden har drivit ett antal tillsynsärenden gentemot H.A. samt de föreningar som han är förknippad med, utan att H.A. har vidtagit rättelse. Enligt nämnden saluför han personligen fortfarande drycker i förpackningar som inte ingår i ett godkänt retursystem. På adressen Nedre Långvinkelsgatan 61 drivs ett vattenpipscafé. H.A. har i sitt verklagande, så som det får förstås, påstått att verksamheten har varit stängd sedan fem månader tillbaka. Även vid inspektionen den 8 februari uppgav H.A. att verksamheten var stängd. Samtidigt berättade han att det spelas kort och liknande aktiviteter samt röks vattenpipa i lokalen, men att detta är aktiviteter som bara är till för medlemmar till föreningen Vattenpipa.

Såsom nämnden har sammanfattat i det överklagade beslutet så fanns det vid inspektionen inga tecken på att verksamheten var stängd. På ytterdörren satt en informationslapp med öppettider med mera uppsatt. Inne i lokalen fanns askkoppar med cigarettfimpar och kylar var påslagna och fyllda med bland annat dryckesförpackningar.

Oaktat formerna av de sammankomster som sker i lokalen är nämndens beslut om miljöstraffsavgift riktat mot H.A. personligen.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av nämndens beslut.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Miljöstraffsavgifter har en straffrättslig karaktär och straffrättsliga principer bör gälla ifråga om vem som har bevisbördan för att en överträdelse har ägt rum. Det innebär att bevisbördan ligger på tillsynsmyndigheten (se MÖD 2002:58). I fråga om beviskravet har tillsynsmyndigheten att visa att det funnits förutsättningar att besluta om miljöstraffsavgift (se t.ex. MÖD 2003:34 och MÖD 2015:34).

I nämndens beslut anges att nämnden har gjort en oanmäld inspektion av verksamheten på Nedre Långvinkelsgatan 61 i Helsingborg den 8 februari 2019. Enligt beslutet påträffades då totalt 315 stycken dryckesbehållare till försäljning som inte ingick i ett godkänt retursystem. Utöver nämndens redogörelse för inspektionen i beslutet samt i meddelande till H.A. finns dock inget underlag i målet, i form av t.ex. en inspektionsrapport eller fotografier, till stöd för nämndens uppgifter.

Enligt mark- och miljödomstolen är uppgiften om att dryckesbehållarna påträffats i verksamheten i sig inte tillräcklig för att det ska anses visat att en överträdelse har skett. Då underlag i övrigt saknas har nämnden inte visat att det funnits

förutsättningar att besluta om miljöstraffavgift. Överklagandet ska därför bifallas och nämndens beslut upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)
Överklagande senast den 2 augusti 2019.

Anna Karlsson

Viktor Forsell

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anna Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Viktor Forsell. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Svensson.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.